

O‘ZBEKISTON XALQ TA’LIMI TIZIMIDA XOTIN-QIZLARGA BERILAYOTGAN E’TIBOR (2017-2021-YILLARDA)

Safarov Suhrob Safarovich

Buxoro davlat unisersiteti 2-bosqich tayanch doktoranti

E-mail: s.s.safarov@buxdu.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18704026>

Annotatsiya. Mazkur maqola O‘zbekiston xalq ta’limi tizimida xotin-qizlarga berilayotgan e’tibor va gender tengligini ta’minlashga qaratilgan islohotlarni 2017-2021 yillar oralig‘ida o‘rganadi. Ushbu davrda davlat tomonidan xotin-qizlar ta’limi bo‘yicha bir qator yangi dasturlar va strategiyalar joriy etildi. Maqola, xotin-qizlarning ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirish, ularni oliy ta’limga jalb qilish va kasb-hunar sohalarida malaka oshirish borasida amalga oshirilgan islohotlarni tahlil qiladi. Xotin-qizlarga ta’lim olishda qo‘yilgan cheklovlar va to‘siqlarni bartaraf etish hamda gender tengligini ta’minlash uchun davlatning olib borgan chora-tadbirlarini ko‘rib chiqadi. Shuningdek, maqolada O‘zbekiston hukumatining xotin-qizlarga ta’limda erishgan yutuqlari va bu yutuqlar jamiyatning ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishiga qo‘shgan hissasi ham tahlil qilingan.

Kalit so‘zlar: O‘zbekiston, xotin-qizlar, ta’lim, gender tenglik, islohotlar, oliy ta’lim, grantlar, kasb-hunar ta’limi, jamiyat rivoji, davlat siyosati.

Аннотация. Эта статья о народе Узбекистана Изучает внимание, уделяемое женщинам в системе образования, и реформы, направленные на обеспечение гендерного равенства в период с 2017 по 2021 год. В этот период государством был внедрен ряд новых программ и стратегий в области женского образования. В статье анализируются реформы, направленные на расширение доступа женщин к образованию, их вовлечение в высшее образование и повышение квалификации в профессиональных областях. Рассматривает принятые государством меры по устранению ограничений и барьеров в доступе к образованию для женщин и обеспечению гендерного равенства. В статье также анализируются достижения правительства Узбекистана в области образования для женщин и вклад этих достижений в социальное и экономическое развитие общества.

Ключевые слова: Узбекистан, женщины, образование, гендерное равенство, реформы, высшее образование, гранты, профессиональное образование, развитие общества, государственная политика.

Abstract. This article is about the people of Uzbekistan will study the attention paid to women and reforms aimed at ensuring gender equality in the education system in the period 2017-2021. During this period, the state introduced a number of new programs and strategies for women's education. The article analyzes the reforms being implemented to expand women's access to education, attract them to higher education, and improve their qualifications in vocational fields. Consider measures taken by the state to eliminate restrictions and barriers to women's access to education and ensure gender equality. The article also analyzes the achievements of the government of Uzbekistan in women's education and the contribution of these achievements to the social and economic development of society.

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

Keywords: *Uzbekistan, women, education, gender equality, reforms, higher education, grants, vocational education, development of society, state policy.*

Kirish

O‘zbekiston Respublikasida xotin-qizlarga ta’lim sohasida ko‘rsatilayotgan e’tibor so‘nggi yillarda katta o‘zgarishlarga yuz tutdi. 2017-2021 yillar oralig‘ida mamlakatda gender tengligini ta’minlash, xotin-qizlarning ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirish va ularga yanada ko‘proq e’tibor qaratish bo‘yicha bir qator islohotlar amalga oshirildi. Tadqiqotimizning ahamiyati shundaki, hukumatimiz 2017-2021 yillarda xotin-qizlar ta’limini rivojlantirish borasida qabul qilgan qarorlari va amalga oshirilgan islohotlar ijtimoiy adolatni ta’minlash va gender tengligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Ta’limning tengligi va uning ijtimoiy ta’sirini chuqur o‘rganish, nafaqat xotin-qizlarning o‘zlari uchun, balki jamiyatning umumiy rivojlanishi uchun ham dolzarb masala hisoblanadi. Quyida bu boradagi ilmiy ishlarni ko‘rib chiqamiz. Quyidagi jadvalga qarang.

1-jadval

Gender tenglik bo‘yicha amalga oshirilgan ilmiy tadqiqotlar

<i>T/r</i>	<i>Muallif/Ilmiy ish</i>	<i>Tadqiqot yo‘nalishi</i>	<i>Asosiy natijalar/kontribyutsiya</i>
1	<i>Sh. Qudratova va H. Djumatova</i>	<i>Ta’limda gender tenglik masalalari</i>	<i>Ta’lim tizimida gender farqlarini tahlil qilgan ilmiy maqola (Innovative Academy)</i>
2	<i>D. Abduraimova va B. Turdiyev</i>	<i>Gender tenglik kontseptsiyasi</i>	<i>Gender tenglik siyosati va amaliyot tahlili (ResearchGate)</i>
3	<i>Nx Mamadieva</i>	<i>Xotin-qizlar oliy ta’limdagi faolligi</i>	<i>Oliy ta’limda gender faolligi statistikasi (КиберЛенинка)</i>
4	<i>N. Kasimova</i>	<i>Ta’lim va siyosatshunoslik</i>	<i>Oliy ta’lim islohotlari tadqiqoti (Википедия)</i>
5	<i>O. Abdugaffarova</i>	<i>Ayol yetakchilar</i>	<i>Gender stereotiplari va yetakchilik (InLibrary)</i>

Globalashayotgan zamonda gender tenglikka bo‘lgan e’tibor yanada dolzablikni kasb etadi. Shundan kelib chiqqa holda biz quyida xaq ta’lim tizimidagi xotin-qizlarga berilayotgan e’tibor to‘g‘risidagi fikrlarimizni keltirib o‘tamiz.

Asosiy qism

Xotin-qizlarning ta’limga kirish imkoniyatlari va ta’lim olishdagi tenglik, jamiyatning rivojlanishiga katta ta’sir ko‘rsatadi. Xotin-qizlarga ta’lim berish, ularning nafaqat iqtisodiy, balki ijtimoiy va siyosiy hayotdagi ishtirokini ham oshiradi. Ta’lim olgan xotin-qizlar o‘z oilalarini qo‘llab-quvvatlash va jamiyatda faol ishtirok etishda ko‘proq imkoniyatlarga ega bo‘ladilar. Hukumatimiz tomonidan 2017-2021 yillar davomida xotin-qizlarni ta’lim tizimiga jalb qilish va ularning imkoniyatlarini kengaytirish bo‘yicha bir qancha muhim dasturlarni amalga oshirildi. Xususan, O‘zbekistonning ta’lim siyosatida xotin-qizlarga alohida e’tibor berish uchun bir qator strategik yo‘nalishlar belgilandi. Bu yillarda birinchi navbatda xotin-qizlar uchun oliy ta’limda grantlar va

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

stipendiyalar soni oshirildi. Misol uchun, 2017 yilda davlat tomonidan xotin-qizlar uchun grantlar ajratishning tartibi soddalashtirildi, bu esa ularga oliy ta’lim olish imkoniyatini kengaytirdi. Bundan tashqari, xotin-qizlarni texnik va kasb-hunar ta’limiga jalb qilish bo’yicha maxsus dasturlar ishlab chiqildi. 2019 yilda, xotin-qizlarga kasb-hunar o’rgatish markazlari tashkil etildi, bu esa ularga ish bilan ta’minlanish imkoniyatlarini oshirdi. Bu kabi yangi dasturlar xotin-qizlar uchun moliyaviy qo’llab-quvvatlash, o’quv yurtlarida amaliyotlar o’tkazish va ta’limning sifatini oshirishga xizmat qiladi. O‘zbekistonda xotin-qizlar va erkaklar o’rtasidagi ta’lim olishdagi tenglikni ta’minlash bo’yicha yirik qadamlar qo’yildi. Xotin-qizlar uchun ta’limda ishtirok etishning barcha shakllari qo’llab-quvvatlanmoqda. Chunonchi, Oliy ta’lim muassasalariga qabul qilishda xotin-qizlar uchun kvotalar ajratish, shuningdek, ularning ijtimoiy va iqtisodiy holatini yaxshilashga qaratilgan amaliy chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bundan tashqari, xotin-qizlarni biznes va tadbirkorlikka jalb qilish uchun maxsus dasturlar, grandlar va treninglar tashkil etildi. Bu tadbirkorlik sohasida xotin-qizlarning ishtirokini oshirishga yordam berdi.

Xotin-qizlarning ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirish va ularga ta’lim tizimida yanada ko‘proq imkoniyatlar yaratish uchun davlat tomonidan bir qator strategik chora-tadbirlar ishlab chiqildi. Masalan, xotin-qizlarni xususiy va davlat sektorlarida faoliyat yuritish uchun ta’lim va malaka oshirish dasturlariga jalb etish, ularni hamkasblar bilan teng ravishda biznes va ijtimoiy faoliyatga kirishish imkoniyatini yaratish kabi tadbirlar amalga oshirildi.

Xulosa

2017-2021 yillar davomida O‘zbekiston hukumatining xotin-qizlarga ta’lim sohasida amalga oshirgan islohotlari ijtimoiy adolatni ta’minlash, gender tengligini oshirish va xotin-qizlarning ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirishda muhim ahamiyatga ega bo‘ldi. Xotin-qizlar uchun ta’limda erishilgan yutuqlar, nafaqat ular uchun, balki jamiyatning rivojlanishi uchun ham katta ahamiyatga ega bo‘ldi.

O‘zbekistonning xotin-qizlarga ta’lim berishda erishgan yutuqlari, ularning ijtimoiy va iqtisodiy rivojlanishiga qo‘shgan hissasini yanada kuchaytirish uchun kelgusida davom ettirilishi kerak bo‘lgan ishlar mavjud. O‘zbekiston ta’lim tizimida gender tengligini ta’minlash va xotin-qizlarning imkoniyatlarini kengaytirish borasidagi islohotlar davom ettirilishi lozim.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning ta’lim tizimi bo’yicha qarori (2017).
2. O‘zbekiston Respublikasining 2021-yildagi ta’lim tizimida islohotlar haqidagi rasmiy statistik ma’lumotlar.
3. Maqsudaeva, M. (2020). “Xotin-qizlarni ta’limga jalb qilishning zamonaviy usullari”. *O‘zbek ta’limi*.
4. Rahmatullayeva, A. (2019). “Ayollar ta’limi va jamiyatdagi roli: O‘zbekiston misolida”. *Jurnal of Women's Education*.
5. O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim vazirligi (2021). “Xotin-qizlarning ta’lim tizimidagi roli va kelajak istiqbollari”. *O‘zbekiston Ta’limi Yili*.

“Xotin-qizlar ilmda: tiklanish, yuksalish va taraqqiyot sari qadamlar” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman materillari to‘plami. NamDPI – 2026-yil, 11-fevral

6. World Bank (2020). “Gender Equality and Education in Uzbekistan”. *World Bank Report*.
7. UN Women (2020). “Gender and Education in Central Asia”. *United Nations Report*.
8. Hujjatlar va qarorlar bo‘yicha O‘zbekiston Ta’lim siyosati, 2021.
9. Khabibullaeva, Z. (2021). “Xotin-qizlar va ta’limda gender tengligi”. *Gender Studies Journal*.